

انغوزه یا هنگ با نام علمی (*Ferula assa foetida*) گیاهی است از خانواده Umbelliferae علفی و چند ساله، ریشه آن کمی ضخیم و گوشتی است. برگ های آن بسیار بریده و غباری و ساقه آن مجوف و گوشتی و بلندی اش تا دو متر میرسد. گل هایش به رنگ زرد و گروهی چتر مانند در انتهای ساقه ظاهر میشوند. این گیاه در چند سال اولیه سن خود ساقه قابل رویتی ندارد و برگ های آن روی زمین پهن میگردد که در بعضی مناطق به نام کماته و انگوزا می شناسند. میوه این گیاه دارای دو تخم به رنگ قهوه ای تیره و سیاه و بیضوی کمی پهن و بسیار بدبو است. از ریشه این گیاه یا قسمت پائین ساقه و نزدیک به ریشه آن با تیغ زدن یا قطع در ناحیه زیر ریشه در اواخر بهار شیره بسیار متعفن در طول تابستان خارج میشود که در مجاورت هوا به تدریج سخت شده که همان هنگ نام دارد. این گیاه در اراضی بایر و خشک و آهکی مناطق گرم آسیا می روید. و در افغانستان به شکل بومی بطور وافر می روید. هنگ بسیار تلخ و بوی آن شبیه بوی سیر و غیر قابل تحمل است.

طبیعت آن خیلی گرم و نسبتا خشک دارد حدود 20 در صد صمغ (مواد چسپناک) 60 در صد تانن (مواد مخصوص که از بته هنگ استخراج میشود)، و 4 تا 5 در صد و در بعضی انواع تا 15 در صد اسانس دارد.

خواص درمانی :

1 - هر روز 2 گرم از آن را در کیسول خالی ریخته بخورید معده را تقویه میکند.

2 - برای درمان بیماری های فلج، سستی اعضاء بسیار موثر است

3 - آنرا بکوبید و معادل نخود آن را در یک کیسول خالی بریزید و هر روز صبح، ظهر و شب هر بار یک کیسول بخورید ورم گرده، سیاه سرفه ، تنگی نفس را درمان میکند.

4 - اگر آنرا در آب حل کرده و قدری از آنرا بنوشید برای رفع خشونت حلق و صاف کردن صدا نیز مفید است.

5 - آن را در روغن زیتون بجوشانید و همراهی قطره در گوش بریزید برای تسکین درد گوش و کاهش کری کهنه و رفع طنین صدا در گوش موثر است .

مقدار تخمیر:

بهترین طریقه بذر و تکثیر هنگ کشت تخم آن در خریطه های پلاستیکی بوده ولی توسط پاش دادن بصورت قطار نیز صورت میگیرد.

تخم در هر حالت باید پاک و سالم بوده و به اندازه کمتر از یک انچ عمق در خاک و یا خریطه های پلاستیکی بذر گردد.

مقدار تخمیر از 3-4 دانه در هر چقورک کافی است و در بذر مستقیم آن از 2-3 تخم سالم در هر بستر آماده شده کشت میگردد.

وقت مناسب کشت:

در تمام فصل های سال میتوان نهالی را تولید نمود مگر در فصل خزان نتیجه خوبتر دارد.

فاصله بین دو قطار یک متر و فاصله بین دو نبات یک متر غرس و کشت میگردد و باید اولا ساحه تراس بندی شده و در دو موسم سال بهار و خزان نهالی ها غرس گردد.

کنترول از تخریب خاک:

هنگ نبات چندین ساله بوده (10الی12) سال عمر دارد. در ساحاتیکه نباتات محلی وجود نداشته باشد این نبات ریشه خود را 50 سانتی الی 1 متر در زمین پایین برده و سبب جلوگیری از تخریب خاک (Soil erosion) می گردد.

حفاظت محیط زیست:

هنگ در مناطق که بارنده گی نسبتا کم باشد این ظرفیت را دارد که، نمو نموده و محیط را از الوده گی ها پاک نگاه کند. بصورت عموم در مقابل کم آبی مقاوم بوده و ضرورت آب آن در طول فصل نمو مقدار 150 ملی متر میباشد. همچنان نسبت

نمایی از بته هنگ در فام تحقیقاتی بادام باغ، کابل

معرفی نبات طبي هنگ

آدرس: ریاست عمومی انستیتوت تحقیقات زراعتی، بادام باغ، کابل

وبسایت: www.aria.gov.af

ایمیل آدرس: aria@mail.gov.af

شماره تماس: 0775535640

تهیه کننده: دپارتمنت تحقیقات نباتات جنگلی، علوفوی و طبی

تصحیح کننده: کمیته نشرات آریا (قدرت الله صوفی زاده، فردوس برومند، محمد حنیف افضل و سید طایف قاسمی)

مدت سه ماه اول سال نمو قوی داشته بعد از سه ماه به استراحت میروند و برگهای آن خشک شده که زمینه آماده شدن شیره کشی از نبات هنگ فراهم شده و دهائین بعد از ماه جوزا

موقع آبیاری بته هنگ در فارم تحقیقاتی بادام باغ، کابل

در قسمت شیره کشی هنگ اقدام میورزند که همین موقع بهترین وقت برای بهره برداری از نبات هنگ محسوب میگردد.

نتایج بدست آمده:

خوشبختانه از سال 1391 بدینسو تعداد 500 بته هنگ در ساحه خشک و ساحه آبی فارم تحقیقاتی بادام باغ ذریعه تخم تکثیر و پرورش داده شده است، در طول دو سال آینده میتوانیم از بته های مذکور شیره بگیریم که همان هنگ خالص بدست میآید بته های هنگ در ساحه فارم توافقی محیطی خوب داشته و در مقابل کم آبی نیز مقاومت زیاد نشان داده است.

پوشش و سایه نمودن زمین، شرایط را برای احیا و نمو دیگر اقسام نباتات و علوفه جات مهیا میسازد.

طرق کشت

برای احداث قوریه و پرورش نهالی عملیات زیر انجام میگیرد: تهیه خریطه های پلاستیکی، انتخاب زمین قوریه، تهیه مخلوط خاک در خریطه های پلاستیکی، پرکردن خریطه های پلاستیکی، آماده کردن تخم، کشت قوریه، آبیاری قوریه و بیکه کردن نهالی قوریه به وقت و زمان آن.

بهترین نسبت که برای این مخلوط به کار میروند شامل یک قسمت خاک یک قسمت ریک و یک قسمت کود حیوانی پوسیده شده میباشد.

آبیاری:

در سال اول با یک اندازه آبیاری موقتی توسط سطل تا وقتی که نبات در خاک ثبات حاصل نماید آبیاری صورت میگیرد و هم عملیات زراعتی water catchment جهت ذخیره آب های طبیعی تنظیم گردیده که باید تذکر داد که در سال دوم نبات مذکور به آبیاری کمتر البته یک یا دو بار نظر به ضرورت آبیاری گردیده و سال سوم به آبیاری ضرورت نمیباشد. همچنان از شیره هنگ در وقت آبیاری برای از بین بردن کرم های علفخورو مجادله علیه امراض و آفات درختان میوه و سبزیجات استفاده میگردد.

شرایط مناسب برای نمو:

از خصوصیات این گیاه مقاوم بودن در مقابل خشکی خاک میباشد هنگ در مناطق خشک توافقی محیطی خوب داشته و نمو آن بطور منظم و فوق العاده صورت میگیرد. هنگ